

Nazistowski zbrodniarz na dworcu kolejowym w Olkuszu

Siedemdziesiąt trzy lata temu, w dniach 13 i 15 czerwca 1942 r., deportowano ostatecznie Żydów z getta olkuskiego w dwóch transportach kolejowych, które pojechały w kierunku Katowic. Wywieziono wówczas około trzech tysięcy Żydów (mężczyźni, kobiety i dzieci), wśród których byli również liczni Żydzi z Chorzowa, przesiedleni do Olkusza przez niemieckich nazistów w dniu 15 czerwca 1940 r. Wprawdzie nie ma żadnej dokumentacji hitlerowskiej związanej z ich zagładą, lecz z pewnością zamordowano ich w komorach gazowych KL Auschwitz II-Birkenau.

Żydzi na dworcu kolejowym w Olkuszu przed deportacją na zagładę, czerwiec 1942 r.

Zachowały się zdjęcia Żydów, oczekujących na pociąg, którym pojechali z dworca kolejowego w Olkuszu na zagładę. Razem ze zgromadzonymi Żydami, pilnowanymi przez niemieckich i żydowskich policjantów, został sfotografowany na jednym ze zdjęć, umundurowany Friedrich Kuczynski. Ten nazistowski funkcjonariusz, podpierając się lewą ręką pod bok, trzyma pałkę w prawej ręce i przygląda się Żydom, których wcześniej przy likwidacji getta w Olkuszu, współpracując z gestapo, wyselekcjonował na śmierć jako nienadających się na wywiezienie do obozów pracy.

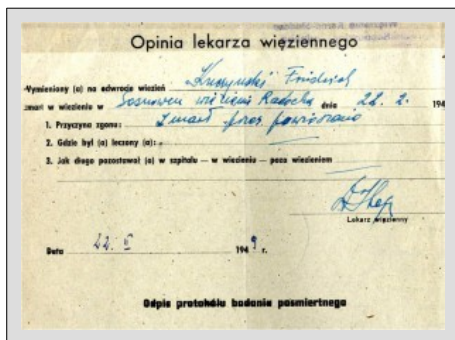
Ten nazistowski funkcjonariusz był pracownikiem urzędu, który w ostatnich miesiącach 1940 r. utworzył Reichsführer SS i szef niemieckiej policji Heinrich Himmler, powołując Specjalnego Pełnomocnika Reichsführera SS i Szefa Niemieckiej Policji do spraw Zatrudnienia Obcych Narodowości na Górnym Śląsku. Stanowisko pełnomocnika powierzono SS-Oberführerowi Albrechtowi Szmeltowi, ówczesnemu prezydentowi policji we Wrocławiu, natomiast kierownikiem Wydziału „J” dla spraw żydowskich w tym urzędzie, który miał siedzibę w Sosnowcu, został Friedrich Kuczynski, mający wówczas 26 lat.

Friedrich Kuczynski był Niemcem, który urodził się 4 września 1914 r. w Suczawie na terenie Bukowiny w Rumunii. Posiadał wyższe wykształcenie, był nauczycielem gimnazjalnym, władał językiem niemieckim, francuskim i rumuńskim. Podczas drugiej

wojny światowej był urzędnikiem wspomnianego Wydziału „J” do spraw żydowskich, odpowiadając po wojnie za nadużycia i bestialstwa wobec Żydów oraz współdziałal w ich unicestwieniu na terenie m.in. Olkusza, Chrzanowa, Zawiercia, Sosnowca i Będzina.

Po wojnie olkuski Żyd, Eliaz Lemberg, relacjonował:

“Było to 10 czerwca 1942 r. O godzinie 4-tej nad ranem policja niemiecka nakazała wszystkim wyjść z mieszkań i zebrać się na jednym placu. Tam nastąpiła selekcja; obecny był przy tym Kuczyński (...). Ludność podzielono na trzy grupy, 1) część przeznaczona od razu na zagładę, 2) rzemieślnicy reklamowani w liczbie około 100 osób, którzy zostali od razu wysłani do Sosnowca i 3) grupa wysłana do obozu, w której ja się znajdowałem.”

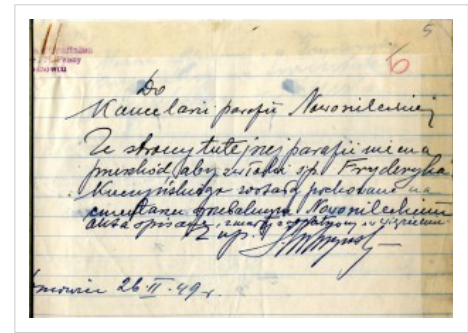
Fotokopia z akt sądowych Friedricha Kuczyńskiego

Po klęsce Niemiec hitlerowskich Friedrich Kuczynski ukrywał się w miejscowości Albersrieth na terenie Bawarii, gdzie przebywała także jego matka Rosa Kuczynski (z d. Hilbert) i żona Hanna z dziećmi. Tam rozpoznali go najprawdopodobniej Żydzi chrzanowscy, którzy spowodowali jego aresztowanie, a potem w drodze ekstradycji przekazano go do dyspozycji władz polskich. Najpierw przebywał w więzieniu w Brzegu, skąd przewieziono go w kwietniu 1947 r. do więzienia karno-śledczego w Sosnowcu (Radocha), gdzie tamtejszy Sąd Okręgowy skazał go na karę śmierci 23 września 1948 r. Wyrok zatwierdził na początku następnego roku Sąd Najwyższy na posiedzeniu wyjazdowym w Krakowie, a nieco później ówczesny prezydent Bolesław Bierut odrzucił prośbę o łaskę, w zakończeniu której Friedrich Kuczyński napisał:

“Upraszam jeszcze raz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w imieniu swych dzieci i ich łez, o darowanie mi życia.”

W godzinach wieczornych 22 lutego 1949 r., na podwórzu więziennym – w obecności naczelnika tego więzienia w Sosnowcu, protokolanta, lekarza i księdza – podprokurator Z. Jarocki odczytał Friedrichowi Kuczyńskiemu sentencję wyroku i oznajmił skazanemu, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie skorzystał z przysługującego mu prawa łaski.

Wyrok śmierci wykonano przez powieszenie, a zwłoki tego nazistowskiego zbrodniarza, którego stracono w wieku 34 lat, zostały pogrzebane na cmentarzu Nowosieleckim w Sosnowcu.

Adam Cyra

Oświęcim, dnia 13 czerwca 2015 r.